

De Koppel

Natuuractiviteitencentrum Hardenberg

Anjerpunt Het Vechtdal binnenstebuiten!

Goed bezig geweest!

Met water, afval en energie

Hardenberg, mei 2020

Inhoudsopgave

- 1. Het jaar 2019 in een notendop**
- 2. Bezoekerscentrum NAC & Anjerpunt De Koppel**
- 3. Programma NAC en Anjerpunt**
- 4. Organisatie**
- 5. Financiering**

1. Het jaar 2019 in een notendop

In de hete zomers die Nederland teisteren, weten de bezoekers De Koppel steeds beter te vinden. In de rij voor het uilenballen pluizen, en verkoelen in het blotevoetenpad. Steeds vaker komen bezoekers ook uit Duitsland en België. Het thema 'Duurzaamheid' stond centraal. De relatie met de weersextremen is meteen gelegd.

Scholen blijven komen, van BO tot HBO, en ook voor veel verschillende soorten programma's. De exposities zijn allang niet meer de enige aanleiding.

Groepen met allerlei achtergrond benutten de locatie van De Koppel met haar aanbod voor arrangementen en vergaderen.

Het team en de vrijwilligers hebben weer een megaprestatie geleverd in het brede aanbod van schoolprogramma's, evenementen, themadagen, feestjes, groepen en 'gewoon' open zijn. Ook onze vele samenwerkingspartners zijn daarbij natuurlijk van essentieel belang. Mooi dat er in het team alweer een nominatie voor de Vechttrofee was!

De waardering in de hele Vechtdal-regio is daarmee ook onderstreept. Het succes van de Groene Loper en de Anjerpunten draagt daar zeker aan bij.

Dit jaarverslag geeft een overzicht van alles wat gedaan is, waarbij we enkele activiteiten uitlichten die opvallend, nieuw of heel succesvol waren.

2. Bezoekerscentrum NAC De Koppel & Anjerpunt Hardenberg

Wat gebeurde er in 2019 op de locatie?

Hieronder zijn veranderingen en ontwikkelingen kort weergegeven.

Bezoekers	De Koppel trok 15.147 bezoekers. Iets lager dan de piek van 2018 na de opening van het blotevoetenpad, maar nog steeds een stijging ten opzichte van de periode ervoor. Onder deze bezoekers ruim 1.800 leerlingen van diverse scholen.
Locatie	Er is een eerste overleg over vormgeving van het Gastheerschap Vechtpark geweest. De eerste ronde van wensen voor het plein rond De Koppel en het sluseiland zijn in beeld gebracht. Er is een projectvoorstel geschreven voor een ontdektuin water en energie.
Exposities jaarthema Goed bezig!	Het hele jaar 2019 stonden de verschillende aspecten van duurzaamheid centraal in de achtereenvolgende wisselexposities: Blok 1 Waterdicht Blok 2 Zwerfafval experience Blok 3 Deur dicht licht uit.
Expo Duurzaam natuurlijk, Watt LED je	Binnen het jaarthema zijn driemaal twee expositiekasten aangepast naar het thema van de wisselexpositie. In overleg met Vechtstromen zijn onderdelen rond klimaatadaptatie toegevoegd.
Expo Vechtdal Binnenstebuiten	Ongewijzigd
Expo filmzaal	Er waren foto-exposities van Ad Boudewijns en Tineke Tromp en schilderijen van Christina de Kaste.
Vakken NOH	In elk vak is een duurzaamheidsthema uitgelicht, bijvoorbeeld water, ijs, afval, plastic soep en tips voor huis en tuin. Natuurgebieden onder de aandacht.
Natuurontdekhoeke	Speurtocht over duurzaamheid Kinderzwerfboekstation
Koppeltuinen	Donatie appelboom Wim v.d. Velde ter gelegenheid van verjaardag dochter In het verlengde van het gastheerschap is een plan gemaakt voor meer vormen van water beleven.
Routes	Voor het Vechtpark is de kinderroute Joggem en de overstroming van de Vecht ontwikkeld i.s.m. de gemeente. Het Lennispad en Voed(t)sel langs de Vecht waren route van de week in de app van Landschap Overijssel.
Koppelwinkel	Van kunstenaars Ilse Arkema kregen we een prachtige libelle cadeau die nu hoog in de lucht de winkel opfleurt.
Koppelserre	De tafels van het terras zijn in lijn met binnen vervangen.

In het halletje kwam prachtige verlichting te hangen, gemaakt van tweedehands lampjes, ontworpen en gemaakt door Immy van Huizen.

3. Programma natuuractiviteitencentrum en Anjerpunt

3.1 Programma onderwijs

Uitgelicht: het Varend Klaslokaal

Voor het eerst boden we dit jaar het Varend Klaslokaal aan met de Gramsberger zomp. Aan beide kanten van de grens vind je op de Vecht replica's van oude zompen: boten die eeuwenlang op de Vecht voeren. In Duitsland ligt er eentje in Laar, in Nederland vinden we er een in Gramsbergen. Zo'n zomp is een uitgelezen plek voor een les over de Vecht en de natuur voor basisscholen. De zomp aan de Duitse zijde heeft al een seizoen 'Schwimmendes Klassenzimmer' achter de rug. Het programma is aangepast voor de Nederlandse scholen en de eerste twee klassen zijn in september en oktober op pad gegaan. De reacties waren van alle kanten enthousiast.

Tijdens de les op de boot wordt er door Vechtrangers iets verteld over de geschiedenis van de zomp, iets over de Vecht, maar er wordt vooral gekeken. Want wat vliegt daar langs, wat zwemt in het water, wat groeit daar aan de kant? Leerlingen ontdekken de natuur en dat wordt nog gemakkelijker door de speciaal gezamenlijk ontwikkelde Duits/Nederlandse zoekkaarten (foto), de verrekijkers, loepotjes, schepnetjes en ontdekkist die allemaal mee aan boord gaan. In de kist zit een aantal schedels, wat eieren, gedroogde planten, vogelgidsen en allerlei andere spannende zaken. Zo kan de Vechtranger nog beter uitleggen wat er allemaal langs de Vecht leeft en groeit en wat daar bijzonder aan is.

De Vechtrangers zijn schippers van de zomp, die de sturende schipper tijdens de afvaart assistentie verlenen, maar ook over de natuur kunnen vertellen, en vrijwilligers van De Koppel die zich hiervoor hebben aangemeld. Natuurlijk krijgen de leerlingen zwemvesten aan, want veiligheid staat voorop!

Basisonderwijs	<p>De expositie 'Waterdicht' trok 3 klassen, de 'Zwerfafval Experience' 1 klas en 'Deur dicht, licht uit' 5 klassen. Wel bezoeken klassen ook de expo's als ze voor een ander 'hoofdprogramma' komen.</p> <p>Programma 'Ons water' werd voor 7 klassen verzorgd.</p> <p>Verder kwamen 16 klassen op bezoek voor een speciaal natuurprogramma en 5 klassen voor een duurzaamheidsprogramma.</p> <p>Twee klassen kwamen speciaal voor het blotevoetenpad.</p> <p>Er werden ook programma's op locatie verzorgd: 5 over natuur (waaronder het bouwen van een insectenhotel) en 1 over duurzaamheid.</p> <p>Het Varend Klaslokaal: twee klassen deden de try-out.</p> <p>Het lespakket 'Je omgeving in beweging' over het Vechtdal is herzien i.s.m. alle partners.</p> <p>Actie 'Gratis groentezaden' voor scholen.</p> <p>Het aanbod op het thema water is i.s.m. Vechtstromen opnieuw ingedeeld.</p> <p>Via NEO zijn leskisten energie aangeschaft die als gastles in het aanbod worden opgenomen.</p>
Voortgezet onderwijs en beroepsopleidingen	<p>Zone (voorheen AOC de Groene Welle) had hier haar leslocatie voor het keuzedeel 'Zorgbedrijf' en 'De levende tuin'.</p> <p>Alfa-college bracht ons met 3 groepen een bezoek in het kader van Duurzaamheid.</p> <p>In het kader van Kunstkick vonden bij De Koppel drie workshops plaats.</p> <p>Het Vechtdal College bracht met twee groepen een bezoek aan de bijenstal m.m.v. een imker, en twee klassen kregen een les over duurzaamheid.</p> <p>Traditioneel waren we onderdeel van de introweek bij het Greijdanus en kregen we 8 groepen met brugklassers op bezoek.</p> <p>Ook hier gingen we op locatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het Vechtdal College Ommen werd bezocht in het kader van de opdracht 'Adviseurs van de Toekomst', en we waren op het eindevenement van dit project in het Provinciehuis. - In opdracht van De Koppel gaf Julian Overweg gastlessen op het Vechtdal College in Dedemsvaart over bloeiende bermen.
Buitenschoolse educatie	<p>Groepen van de BSO bezoeken ons regelmatig onder openingstijden.</p>
Stages	<p>Sylvia Tat liep stage vanuit de opleiding secretaresse van het Alfa-college.</p> <p>Twee leerlingen van het Vechtdal College deden 30 uur maatschappelijke stage.</p>

3.2 Activiteitenkalender: evenementen en themadagen

Uitgelicht: Vechtival

Het 7de Vechtival van De Koppel op 1 juni. Het weer zat helemaal mee, wat zorgde voor een prima sfeer.

De drie tenten van Staatsbosbeheer stonden deze keer wat dieper de tuinen in vanwege het blotevoetenpad. Ongeveer 20 standhouders hadden een plekje in de tuinen, de vaarexcursies werden verzorgd door de Vechtezomp uit Gramsbergen en door Le Bateau uit Loozen en natuurlijk de natuurgidsen. Onder andere nieuw was het suppen bij de steiger aan de overkant, waarvoor de mensen in de rij stonden! Studenten van het Alfa-college hadden zelf ook een aantal stands waarbij ze iets aan de man brachten met een duurzaam tintje. Er werden bijenplanten verkocht, zelfgemaakte artikelen van hout aangeboden, er was een veiling, er werd geschminkt, en in de horecatent gingen de biologische falafel en de versierde bio-pannenkoekjes en ijsjes grif over de toonbank.

Al met al een geslaagd Vechtival met ca. 700 bezoekers!

Vechtival	7 ^{de} editie gehouden op 1 juni 2019
Kindermiddagen	'Help de boswachter' o.l.v. Jos Kloppenburg: 10 keer gehouden, inmiddels zijn de eerste 'rangers' gediplomeerd. Het kindermiddagenteam verzorgde, deels samen met het IVN, middagen over wintermobile maken, vissen, voorjaar, Pasen, afval, waterdiertjes (meerdere malen), bladeren, paddenstoelen/herfsttafel, vogelvoer, Kerst en uilenballen pluizen. Daarnaast waren er 7 'culinaire' middagen met een thema o.l.v. Janet Bouwhuis en driemaal de 'Rots en Waterwandeling' o.l.v. Michiel Stolper in de Koppeltuinen. Tot slot was er tweemaal een 'Waterdoemiddag' m.m.v. het waterschap Vechtstromen.

Repair Café	Er was 8 keer op zaterdagen het Repair Café Hardenberg met elke keer een special, bijvoorbeeld speelgoed, tuingereedschap, kampeerspullen of kerstverlichting. Van de aangeboden items kon 80% worden gerepareerd!
Thema-avonden en -dagen	<ul style="list-style-type: none"> - Waterschapsverkiezingen - afgezegd - Lezing over voedselbosbouw - Entdag bij De Koppel (100 nieuwe bomen door enthout op onderstam te enten!) - Koos Dijksterhuis over 'De Lente' - 'Eten uit de natuur' - Landelijke Open Imkerijdag, de imkers waren bij de bijenstal in de Koppeltuinen te vinden - Honing slingeren door de Bijenvereniging - Open Monumentendag - Sappersdag – helaas te weinig appels om te laten persen. De pomologen en de Hoogstambrigade waren wel aanwezig! - Natuurwerkdag – met o.a. medewerking van de Lions - Filmvertoning Hans den Hartog 'De vogelwachter; tijd bestaat niet enkel tij', i.s.m. IVN - Thema-avond zonnepanelen - afgelast

3.3 Arrangementen

Kinderfeestjes	Er zijn 15 kinderfeestjes verzorgd, waarvan een bijzondere: voor een groep van een kerk.
Groepsarrangementen	Er zijn 14 groepsbezoeken met activiteiten verzorgd: waaronder familiedagen en excursies.
Rustpunt in routes	<ul style="list-style-type: none"> - Twenterand Fiets4daagse - Wandelgroepje en midwinterhoornblazers - Excursie door Vechtpark voor medewerkers van de gemeente - Vechtdal Fietsvierdaagse - Wandeltocht RK kerk
Nieuwe arrangementen	Vechtdal experience met de Klashorst is uitgesteld, december weer opgepakt. We ontvingen de stimuleringsprijs voor het ontwikkelen van een natuurmagazine voor recreanten.
Vergaderarrangementen	De zalen worden regelmatig verhuurd aan met name overheden, we ontvingen 40 groepen. Maar ook voor trainingen en themadagen 12 groepen.

Uitgelicht: ZAPP sport

De Koppel wordt voor de gekste dingen ingezet. Zo kregen we Britt en Ron Boszhard op bezoek... Van ZAPP Sport waren er op 28 mei opnames bij de wildwaterbaan in het Vechtpark. Maar de complete crew zocht een locatie om hun spullen veilig weg te zetten en om te lunchen: De Koppel dus. De uitzending was in september.

Britt en Ron ontkwamen er niet aan met Krista op de foto te gaan.....

3.4 Groen ontmoeten

Uitgelicht: De Groene Loper Vechtdal

Eind 2019 telde de Groene Loper Vechtdal 40 zeer diverse, groene initiatieven in en tussen de vier kernen langs de Vecht (Gramsbergen, Hardenberg, Ommen en Dalfsen). Er is een aantal bijeenkomsten gehouden en er verscheen een tweede editie van het magazine. Langs de initiatieven is een fietsroute gemaakt en opgenomen in de routeapp 'Fietsen in Overijssel'. Campings en horecagelegenheden bouwden insectenhôtels.

Groene Loper Vechtdal	Nieuwe initiatieven aangesloten, bijeenkomsten georganiseerd, GL magazine gepubliceerd. Fase 3 aangevraagd bij provincie en gemeentes.
Living Vecht	Oplevering programma Vechtzomp, deelname aan projectgroep vergaderingen, vrijwilligers hebben meegedacht bij Duitse visie Rust en drukte. Oplevering januari 2020.
Initiatieven duurzaamheid	Ondersteuning project Baalderveld, betrokkenheid bij Tiny Forests Hardenberg, overleg Lutten over E-battle, meegedacht bij operatie Steenbreek vanuit gemeente.
Ploggen	Lespakket Plastic Soep aangepast Ondersteuning twee opruimacties

In oktober bracht de Hoekstee ons een bezoek. Op dat moment stond de expositie 'Deur dicht, licht uit'. Een onderdeel daarvan was het huisje met de stenen voortuin. De opdracht luidde: 'stenen eruit en bloemen, planten, dieren erin!'.

3.5 Kennisloket

Natuurdatabank/NDFF	Verzoeken uitvoerportaal: drie verzoeken vanwege natuurinclusief bouwen, en een vierde rond steenuilenkasten. Uitvoering 1000-soortenjaar Vechtpark i.s.m. IVN. Uitvoering door werkgroep Databank.
Adviesorgaan GOP	Bijdragen aan kindermiddagen. Excursies; gidsen en gidsen Vechtstromen Geplande bijscholing Vechtpark verzet i.v.m. ziekte. Insectenhotel bij een school gebouwd (foto).
Kennisbank duurzaamheid	Nieuw logo folder ontwikkeld. Hernieuwde samenwerking met De Stuw.

Onder leiding van Jan Meilink werd bij OBS Oud Avereest een insectenhotel gebouwd. De kinderen hielpen natuurlijk ijverig mee. Jan had hulp van Koppelvrijwilliger Henk van Laar (niet op de foto).

3.6 PR en communicatie

Uitingen en artikelen	Website up to date, agenda digitaal aansluiten op Vechtdal Overijssel gestart. Soort van de maand gekoppeld aan themavakken Natuurontdekhoek. Viermaal Koppelnieuws. Wekelijks persberichten. Vier edities poster. Vijf artikelen Groene Gramsberger. Diverse advertenties. Maandelijks NOOS Edwin online.
Sociale media	Eigen Facebook en Twitter. Versterken berichtgeving Vechtstromen. Afstemming Natuur in Hardenberg en Groene agenda.
Stands en evenementen	Sensekracht Slagharen Hardenberg Buiten Landbouwdag Midnight Walk (LOC) Vogelaarsdag Zandstuve

4. Organisatie

4.1 Personeel en vrijwilligers

Koppelteam	Nominatie Vechttrofee Miriam Gerrits. Directeur door ziekte deel van het jaar afwezig, december volledig hersteld.
Bestuur	Begin van het jaar werd Derk te Rietstap opgevolgd door Wim Wolthuis. Eind van het jaar heeft voorzitter Henk Zomer afscheid genomen i.v.m. te drukke werkzaamheden. Extra overleg met team en werkzaamheden i.v.m. ziekte directeur.
Vrijwilligers	Augustus uitje naar de Tuinen van Mien Ruys (foto) en etentje in de Proatkoele Dedemsvaart. December chocomelkmiddag m.m.v. Stepping Stones en kerstpakket (foto's op pag. 13)
Werkgroep beheer	Via werkervaringsplaatsen kwamen Marleen van der Lugt en Jetske Hagedoorn bij ons terecht. Sonja de Lange bleef daarna als vrijwilliger. Ook nieuw: Ineke Oosterbaan en Sandra Tigelaar. Herhaling BHV in mei gehouden.
Werkgroep scholen	Begeleiding exposities, Ons water (i.s.m. watervrijwilligers Vechtstromen) en andere bezoeken
Werkgroep kindermiddagen	Uitvoering eigen middagen en i.s.m. IVN en Vechtstromen gerealiseerd.
Werkgroep kinderfeestjes	Feestjes gerealiseerd.

Het vrijwilligersuitje op 31 augustus; we hadden er heerlijk weer bij.

Uitgelicht: Vechttrofee

De uitreiking van de Vechttrofee 2018 vond op 31 januari plaats in Vilsteren. Een van de genomineerden was onze Miriam! De 2 andere genomineerden waren Martin Overweg van De Klashorst en de Boerenmarkt Vilsteren. Om de zenuwen niet te hoog op te laten lopen, werd meteen al aan het begin van de avond de winnaar bekend gemaakt. Alhoewel met een heel, heel klein verschil, was de meerderheid van de stemmen voor Martin Overweg. Uiteraard zijn onze felicitaties zijn kant opgegaan. Van ons een groot, welverdiend boeket (milieuvriendelijke) bloemen voor onze collega!

zelfgemaakte oliebolletjes op de chocomiddag!

*en dit waren verreweg de mooiste
sokken van de chocomiddag!*

4.2 Partners in het programma

Groene groepen	Bijdragen aan kindermiddagen. Excursies; gidsen, Vechtrangers. Bijdrage geleverd aan Vechtival. Deelname werkgroep beheer en Natuurdatabank. Organiseerden kindermiddagen, themadagen en lezingen. Deelnemers Groene Loper.
Gemeente Hardenberg	Financiering via DVO en plustaken Duurzaamheid en Natuurdatabank. Tweemaal bestuurlijk overleg. Regelmatig ambtelijk overleg diverse afdelingen. Extra brainstorm over rol en positie met wethouder Te Rietstap. Wethouder Ten Kate bracht een werkbezoek.
Overige gemeenten	Met Ommen is contact over de Groene Loper (tevens financiering) en samenwerking rond de kinderboerderij. Dalflen participeert ook in de Groene Loper.
Waterschap Vechtstromen	Financiële bijdrage. Bijdrage aan expositie duurzaamheid en de wisselexposities. Eenmaal bestuurlijk overleg. Regelmatig ambtelijk overleg.
Staatsbosbeheer	Financiële bijdrage. Samenwerking bij Vechtival. Invulling 'Help de boswachter'. Deelname Groene Loper.
Anjerpunten	Viermaal overleg met Gramsbergen, Hoonhorst, Vilsteren en Beerze. Gezamenlijke PR en routes.
Overige terreinbeheerders	Landschap Overijssel: bijdrage aan Natuurwerkdag en Groene Loper.
Onderwijsinstellingen	Vechtdalprojecten en Alfa-college: bijdrage aan Vechtival. Docenten adviseerden bij lesbrieven.
Overheden	Provincie: projectsubsidies.
Lokale natuur- en milieueducatie (nme)	Tierpark Nordhorn: bijdrage aan Varend Klaslokaal.
CEDO (Communicatie en educatie voor duurzaamheid Overijssel)	Tweemaal medewerkersoverleg. Natuur en Milieu Overijssel bijdrage aan leskistennetwerk, nieuwe leskisten energie, project Jong Leren Eten. NMO en IVN Overijssel bijdrage aan Groene Loper.
Cultuur en welzijn	Gebruik gemaakt van Vrijwilligersvacaturebank. Deelgenomen aan netwerk energiecoaches. SHP en Cogas Cultuurfonds droegen bij aan Vechtival.
Bedrijven	Total Outdoor leverde kano's en deed mee met Vechtival. Rheezerbelden: bijdrage Groene Loper. Brunink: opslagruimte geleverd. Sympany: financiële bijdrage. ROVA: financiële bijdrage via zwerfafvalgelden.

4.3 Vertegenwoordiging en netwerken

De directeur, bestuur en medewerkers van De Koppel vertegenwoordigden de organisatie in de volgende netwerken:

- Groen Overleg Platform
- Stuurgroep Anjerpunten
- Platform Gastvrij Hardenberg
- Raad van Advies Vechtdal Marketing
- Deelnetwerken Overijssel duurzaam, onder meer Groene Loper
- Groen Platform Vecht
- CEDO (Communicatie en educatie voor duurzaamheid Overijssel)
- Lions Hardenberg (persoonlijke titel)
- Kennisbank Vechtdal B(I)oeit
- Netwerk energiecoaches
- Commissie Groene Loper
- Werkgroep Vechtpark i.o.

4.4 Samenwerking in groen Hardenberg

Groen Overlegplatform (GOP)	Een uitwisselingsbijeenkomst in oktober. Janny Spijkerman en Henk Claus namen afscheid. Adviesbijeenkomst Baalder Uiterwaard. Campagne 1000-soortenjaar Vechtpark.
Online	Gezamenlijke FB pagina's Natuur in Hardenberg en Groene Agenda Hardenberg. Overgenomen in Ommen en Dalfsen.
Groen Platform Vecht	Meedenken over het nieuwe Masterplan voor de Vecht, met name de ontwikkelingen rond (vaar)recreatie en de landbouw in het gebied. Nauwere samenwerking met het Duitse deel van het Vechtdal.

Uitgelicht: 1000-soortenjaar Vechtpark

Een mooi initiatief van IVN Hardenberg om samen met de andere groene groepen en De Koppel biodiversiteit voor een breed publiek te presenteren: Kunnen we in een jaar 1000 soorten vinden in het Vechtpark? Dat bleek te kunnen. Zoveel diversiteit aan planten, vogels, insecten en nog veel meer, zo dicht bij de stad. Foto, zie blz. 16.

5 Financiering

De voornaamste inkomstenbron is de bijdrage van de gemeente Hardenberg vanuit de Dienstverleningsovereenkomst.

Waterschap Vechtstromen, Staatsbosbeheer, ROVA en Sympany dragen ook meerjarig financieel bij.

Daarnaast zijn er aanvullende projectsubsidies, bijdragen van bezoekers voor arrangementen, horeca en winkel, en zijn er enkele sponsors.

De hoogte van het batig saldo is mede het gevolg van een uitkering van de verzekering.

Samenvatting jaarrekening 2019

Totaal inkomsten	€ 276.794
saldo 2019	€ 42.890
Aandeel gemeentelijke basissubsidie (DVO) in de inkomsten	60%
Aandeel projecten in de inkomsten (incl. partnerschappen)	33%
Aandeel overige inkomsten (berekend naar saldo, niet naar omzet)	7%

Een aantal bijzondere waarnemingen van de lijst van ruim 1000 soorten, aangetroffen in het Vechtpark: Temmincks Strandloper, Roodkeelpieper en Zwartkopmeeuw, Slangenlook, Harige ratelaar en de Bonte wikke, Zuidelijke keizerlibel, Bandheidelibel en Bruine korenbout, Tandjesuil, Zenegroenbladroller en Spinaziemot (foto: Julian Overweg). De waarneming van die laatste soort, een zeer zeldzame trekvlinder uit het Middellandse Zeegebied, zorgde voor een feestje bij de aanwezige nachtvlindersaars. Het lijkt hier om de eerste waarneming binnen de provincie Overijssel én de 11e van Nederland te gaan.

Bijlage 1

Afkortingenlijst

BO	Basisonderwijs
BSO	Buitenschoolse opvang
DVO	Dienstverleningsovereenkomst (met gemeente Hardenberg)
FB	Facebook
GOP	Groen Overleg Platform
GPV	Groen Platform Vecht
NAC	Natuuractiviteitencentrum
nme	Natuur- en milieueducatie
NOH	Natuurontdekhoek
PR	Public Relations
VO	Voortgezet onderwijs
VMBO	Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs
LO	Landschap Overijssel
LTO	Land- en tuinbouworganisatie
PABO	Pedagogische academie basisonderwijs
SBB	Staatsbosbeheer of Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven
SCW	Sociaal Cultureel werk
IVN	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
BHV	Bedrijfshulpverlening
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum